

Hermenigildo principe, quem ob fidei catholice studium armata manu persecutus est Leuigildus pater Gothorum in Hispania rex, ad Tiberium imperatorem Constantinopolim legatus est, ut suppetias obtineret; quod quidem feliciter effecit, magnamque ibi cum Gregorio diacono Pelagii papæ apocrisiario amicitiam iniiit. In Hispaniam reversus, anno 584, a Leuigildo rege exilio multatus est: qui tamen anno sequenti jam morti vicinus facti pœnitentia ductus est et Reccaredum filium Leandri curæ commendavit. Leander tantum discipulum nactus sedulo excoluit, et ab Ariana hæresi primo eum, deinde illius ope Gothorum magnates, ac tandem totam fere Gothorum gentem ad catholicam fidem convertit; adeo ut Gothorum apostolus dici meruerit; habitaque, anno 589, synodo Toletana in, cujus magna pars fuit, conversos a se Gothos in Ecclesiæ sinum admisit, orthodoxamque fidem omnium subscriptione confirmari fecit. Obiit anno 595. Vir erat, teste Isidoro fratre (*Cap.* 28), suavis eloquio, ingenio præstantissimus, vita non minus quam doctrina clarissimus. Scripsit ad Florentiam sororem Regulam de institutione virginum et contemptu mundi; quam primus edidit Lucas Holstenius in *Collectione Regularum*, Paris. 1663, part. III, p. 89, exinde translata in *Bibliothec. Patr.* tom. XII, pag. 999. Exstat ejusdem homilia in laudem Ecclesiæ ob conversionem Gothorum

* Hanc dabimus inter monumenta liturgiæ Mozarabice quæ operibus Isidori Hispalensis subjicere destinamus. Edit.

A Toleti post finitam synodum habita, *Concil. tom. V, pag. 1018*. Scripsit præterea, ab Isidoro memorata, sed jam deperdita, *Adversus hæreticorum dogmata libros II*; *Adversus instituta Arianorum opusculum*; *Epistolas multas ad Gregorium papam, de baptismo unam, alteram ad fratrem de morte non timenda, ad cæteros quoque coepiscopos plurimas familiares Epistolas*. « In Ecclesiasticis denique officiis, inquit Isidorus, non parvo elaboravit studio. » In toto enim Psalterio duplici editione orationes conscripsit. In sacrificii quoque laudibus atque Psalmis multa dulcissime composuit. Ex hoc loco nonnulli non male concludunt Leandrum nostrum *Missæ Mozarabice auctorem fuisse*. In Gothorum enim usum Liturgiam composuisse Leandrum credi par est, quæ in Ecclesiis deinceps Hispanica per plura sæcula usurpata, *Missæ Mozarabum seu potius Mixtarabum appellari deum cœpit*; postquam Christiani Arabibus Hispaniam ab initio sæculi VIII incolentibus immixti Mozarabum nomen accepissent. *Missam istam, a Leandro primam concinnatam, Isidorus frater auxit*. Procedente tempore variorum episcoporum additionibus mutata in Ecclesiis quibusdam civitatis Toletanæ hodieque usurpatur*. Eam e Gothorum rudibus suscitavit, novisque caracteribus vestitam edidit Fr. Ximenes cardinalis Toleti 1504. Habetur etiam, sed non integra, in *Bibliotheca Patr.*, tom. XXVII.

SANCTI LEANDRI, HISPALENSIS EPISCOPI, REGULA,

MVE

LIBER DE INSTITUTIONE VIRGINUM ET CONTEMPTU MUNDI,

AD FLORENTINAM SOLOREM.

(Codex regularum Luca Holstenii.)

DE SANCTO LEANDRO EJUSQUE REGULA VETERUM TESTIMONIA.

Martyrologium Rom. die 27 Febr., item Beda, Usuardus, Ado et alii.

Hispani in Hispania natalis sancti Leandri ejusdem civitatis episcopi, cujus prædicatione et industria Wisigothorum gens, adjuvante Reccaredo eorum rege, ab Ariana impietate ad catholicam fidem conversa est.

Idem Martyrolog. Rom. die 20 Junii.

Hispani in Hispania depositio sanctæ Florentinæ virginis, sororis sanctorum Leandri et Isidori episcoporum.

Isidorus Hispal. de Script. Eccles. cap. 28.

Leander genitus patre Severiano Carthaginensis provinciæ Hispaniæ, professione monachus, et ex

C monacho Hispalensis Ecclesiæ provinciæ Bæticæ constitutus episcopus: vir suavis eloquio, ingenio præstantissimus; vita quoque tantum atque doctrina clarissimus, ut etiam fide ejus atque industria populi gentis Gothorum ab Ariana insaniam ad fidem catholicam reverterentur. Hic namque in exsilio sui peregrinatione composuit duos adversus hæreticorum dogmata libros, eruditione sanctarum Scripturarum ditissimos, etc. Præterea edidit unum ad Florentinam sororem de Institutione virginum, et Contemptu mundi libellum, titulorum distinctionibus prænotatum. Floruit sub Reccaredo, viro religioso ac principe glorioso, cujus etiam temporibus mirabili obitu actualis vitæ terminum clausit.

S. Gregorius M. PP., Dial. lib. II, cap. 31.

Sicut multorum, qui ab Hispaniarum parentibus veniunt, relatione cognovimus, nuper Ernigildus rex, Livigildi regis Wisigothorum filius, ab Ariana hæresi ad fidem catholicam viro reverendissimo Leandro Hispalitano episcopo, dudum mihi in amicitia familiariter juncto, prædicantem conversus est.

Idem, Præfatione in librum Job.

Reverendissimo et sanctissimo fratri suo Leandro coepiscopo Gregorius S. S. D. Dudum te, frater beatissime, in Constantinopolitana urbe cognoscens, cum me illic sedis apostolicæ responsa constringerent, et te illuc injuncta pro causis fidei Wisigothorum legatio perduxisset, omne in tuis auribus, quod mihi de me displicebat, exposui, etc. Tunc eisdem fratribus, etiam cogente te, placuit, sicut ipse meministi, ut librum beati Job exponere importuna me petitione compellerent.

Idem, lib. 1, epist. 41, ad Leandrum episcopum.

Ea quæ in beati Job expositione dicta fuerant, et vobis dirigenda scribitis, nisi portitoris præsentium me festinatio coangustasset, cuncta vobis transmittere sine aliqua imminutione voluissem; maxime quia et hoc ipsum opus ad vestram reverentiam scripsi; ut ei quem præ cæteris diligo, in meo iudice labore desudasse. Præterea si vobis indulgeri tempora ab ecclesiastica occupatione cognoscetis, quid sit jam faciendum scitis; quamvis etiam absen-

tem corpore, præsentem mihi te semper intueor, quia vultus tui imaginem intra cordis viscera impressam porto.

Idem, lib. IV, epist. 46, ad eundem.

Quanto ardore videre te sitiam, quia valde me diligis, in tui tabulis cordis leges. Sed quia longo terrarum spatio disjunctum te videre nequeo, unum, quod mihi de te dictavit charitas feci, ut librum Regulæ pastoralis, quem in episcopatus mei exordio scripsi, et libros quos in expositionem beati Job jamdudum me fecisse cognovisti, Sanctitati vestræ transmittere curavi.

Idem, lib. VII, epist. 126, ad eundem.

Sanctitatis tuæ suscepi epistolam, solius charitatis calamo scriptam. Ex corde enim lingua tinxerat, quod in chartæ pagina refundebat. Boni autem sapientesque viri cum legeretur adfuerunt, quorum statim viscera in compunctione commota sunt. Cœpit quisque amoris manu in suo corde te rapere, quia in illa epistola tuæ mentis dulcedinem non erat audire, sed cernere. Accendebantur et mirabantur singuli, atque ipse ignis audientium demonstrabat, qui fuerat ardor dicentis. Nisi enim prius in se faces ardeant, alium non succendunt. Ibi ergo vidimus quanta charitate tua mens arserit, quæ sic et alios accendit. Vitam vero vestram, cujus ego semper cum magna veneratione reminiscor, minime noverant, sed eis altitudo vestri cordis patuit ex humilitate sermonis.

OBSERVATIO CRITICA IN REGULAM SEQUEMTEM.

Sanctum Leandrum Hispalensem episcopum, et sancti Isidori fratrem seniore, ab adolescentia monasticæ vitæ cultorem, ac Benedictinæ disciplinæ apud Hispanos insignem propagatorem exstitisse, consentiunt omnes; quamvis in hac præsentî Regulâ pro virginibus scripta nullam sancti Benedicti mentionem faciat. Nec sane ex tali silentio aliquid contra sancti episcopi monachatum Benedictinum inferri debet, cum sanctus Benedictus Regulam suam non pro sanctimonialibus feminis, sed pro monachis scripserit, et præsens hæc Regula XXI capitulis contenta potius dicenda sit exhortatio et admonitio, omnibus sacris virginibus data; quatenus illæ mundanam pompam contemnant, et soli Deo spirituali suo sponsò inservire studeant. Habuit enim sanctus Leander sororem Florentinam, quæ simul cum matre ingressa fuit monasterium extra patriam situm. Eandem ad perseverantiam exhortatur, piaque et salutaria monita dedit, quæ quidem vitæ monasticæ normam rite conficiunt. Hanc igitur Regulam Florentinæ, pergratæ sibi in Christo filiæ et sorori inscripsit, et imprimis omnium terrenorum contemptum inculcat, nihil in terris esse amore et affectu sacræ virginis signum asserens, sed ad cœlestia aspirandum ait, ubi verum virginitatis præmium inveniet. Monet vitandas esse laicas mulieres uti organum Satanæ; quippe quod amant, hoc suggerunt, et eas res insinuant aliorum auribus, quæ in suis desideriis versantur. Vitandos quoque viros quantumvis sanctos, ne videndi jugitate aut infametur utriusque sanctitas, aut pereat. Lectionem assiduam et meditationem rerum spiritualium inculcat, esum carnis prohibet sicuti et balneorum, nisi infirmis, atque silentium mandat sicuti in monasterio perseverantiam; quatenus et multarum societate proficiat, ac earum assequi valeat merita, quarum imitetur exempla. Sanctus autem Leander hanc Regulam paræneticam piissimæ sorori Florentinæ inscripsisse videtur post adeptum episcopatum Hispalensem, quem ab anno 575 ad annum 603 sanctissime rexit.

INCIPIIT IN CHRISTI NOMINE

SANCTI LEANDRI REGULA.

Leander Dei misericordia pergratæ in Christo mihi filiæ et sorori Florentinæ.

PATROL. LXXII.

Perquirenti mihi, soror charissima Florentina, quibus te divitiarum cumulis hæredem facerem, qua te

28